
XIII LUKU

PUOLUEEN TOIMINTA KANSANTALouden SOCIALISTISEN UUDESTIRAKENTAMISEN LOPPUUNSUORITTAMISEKSI. SOCIALISMIN VOITTO NEUVOSTOLIITOSSA (*vuodet 1933—1937*)

1. Fasistisen hyökkäyksen alku. Neuvostoliiton ulkopoliittika sodanvaaran voimistumisen aikana

Maailmantilannetta luonnehti vuosina 1933—1937 taloudellinen lamakausi kapitalistimaissa, kapitalistisen yhteiskunnan kaikkien ristiriitojen jatkuva kärjistyminen, fasistidiktatuurin pystyttäminen Saksassa ja fasistisen hyökkäyspolitiikan voimistuminen.

Muuan kapitalistimaiden taloudellisen tilan erikoisuuksista oli se, että vuosien 1929—1933 kriisin jälkeen ei tullutkaan nousukautta, niin kuin ennen oli tavallisesti tapahtunut talouspulien päätyttyä. Tällä kertaa kriisi johti vuonna 1933 pitkälliseen lamakautteen. Sitä jatkui aina vuoteen 1937, jolloin kapitalistimaissa alkoi jo uusi, seuraava talouspula. Vuosien 1929 ja 1937 välisenä aikana kapitalistimaiden teollisuustuotanto ei lisääntynyt juuri lainkaan. Työttömien lukumäärä pysyi tavattoman suurena. USA:ssa oli vuonna 1935 noin 10 miljoonaa työtöntä. Vallankumoukselliset mielialat voimistuivat eri puolilla kapitalistista maailmaa ja siirtomaissa. Lähestyi suurten luokkataistelujen uusi vaihe.

Monien maiden kapitalistiset monopoliyhtymät näkivät fasistisen valtakomennon, ts. monopolipääoman taantumuksellisimpien aineiden avoimen terroridiktatuurin, pystyttämisessä keinon herruutensa pelastamiseksi. Ne aikoivat käyttää fasismia välikappaleenaan työväenliikkeen tukahduttamisessa sekä myös maailman uudestijakoon tähtäävän sodan syöttämisessä.

Erittäin jännittyneeksi kehittyi tilanne Saksassa. Kapitalismin tilapäisen vakautumisen vuosina Saksan imperialismi oli saavuttanut amerikkalaisten lainojen avulla entisen taloudellisen mahtinsa. Siihen nojaten se pyrki vapautumaan Versailles'in sopimuksen asettamista kahleista, valtaamaan Elsassin, Lothringenin, eräitä Puolan alueita, siirtomaita — kaiken, mitä Saksan imperialismi oli menettänyt ensimmäisessä maailman-

sodassa. Mutta saksalaiset imperialistit eivät aikoneet rajoittaa siihen, vaan hautoivat suunnitelmia maailman perinpohjaisesta uudestijaosta omaksi hyödykseen. Sellainen ohjelma tähtäsi sotaan. Samaan aikaan Saksa kuului niihin maihin, joita talouspula oli järkyttänyt pahimmin. Työväenluokan vallankumouksellinen mieliala voimistui siellä erittäin jyrkästi. Saksan porvaristo pelkäsi sosialistista vallankumousta.

Hitlerin johtama fasistipuolue, joka nimitti itseään demagogisesti kansallissosialistien puolueeksi, esiintyi julkisesti šovinistisin tunnuksin vaatien sotaa saksalaisen rodun herruuden pystyttämiseksi, lietsoi vihaa muita kansoja kohtaan, vaati ankaria vainotoimenpiteitä kommunisteja vastaan sekä työväenliikkeen tukahduttamista.

Saksan imperialismin johtavat piirit päättivät asettaa hitleriläiset valtaan. Tammikuussa 1933 sotapuolue otti käsiinsä valtion johdon Saksassa, joka oli Euroopan suurimpia maita.

Hitlerin hallitus ryhtyi vainoamaan Saksan kaikkia edistyksellisiä voimia ja ennen kaikkea kommunisteja. Se hävitti kaikki demokraattiset oikeudet ja vapaudet ja julisti hourupäistä Saksan maailmanherruuden aatetta. Hitleriläiset panivat alulle sodan valmistelut, saattoivat Versailles'in sopimuksen vastaisesti jälleen voimaan yleisen asevelvollisuuden ja ryhtyivät kuumeisesti aseistamaan maataan. Vuonna 1936 hitleriläiset marssittivat joukkonsa Reinin alueelle rikkoen uudelleen voimassa olleita sopimuksia. Ensi kertaa ensimmäisen maailmansodan jälkeen Saksan asevoimat etenivät taas aivan Ranskan rajoille. Kaukoidässä syntyneen sodanvaaran lisäksi oli täten muodostunut toinen sodan pesäke aivan Euroopan sydämessä. Neuvostoliiton oli ryhdyttävä lujittamaan omaa puolustustaan myös läntisillä rajoilla.

Kolmas maailman uudestijaosta kiinnostunut valtio oli Italia. Siellä oli pystytetty fasistikomento jo vuonna 1922. Vuonna 1935 Italian imperialistit aloittivat sodan Etiopian valloittamiseksi. Saksa ja Italia sytyttivät seuraavana vuonna kansalaissodan Espanjassa tukemalla tasavaltalaista hallitusta vastaan puhjennutta fasistikapinaa. Saksan ja Italian fasistit halusivat saada lujat asemat Espanjassa uhataksaan Ranskaa selkäpuolelta ja pitääkseen uhanalaisina Englannin ja Ranskan tärkeimmät meriyhteydet Atlantilla sekä Välimerellä. Japanilaisten, saksalaisten ja italialaisten anastajain aggressiivinen toiminta oli uhkana Aasian, Euroopan, Afrikan ja sittemmin myös Amerikan kansoille.

Samaan aikaan nuo kolme hyökkääjävaltaa kajosivat varsin tuntuvasti USA:n, Englannin ja Ranskan imperialistisiin intresseihin. Nämä voittajavaltiot olivat hyötyneet ensimmäisestä maailmansodasta eniten ja vallanneet johtoaseman kapitalistisessa maailmassa. Saksa ja Japani alkoivat nyt tunkea niitä tieltään maailmanmarkkinoilla. Japanin militaristit karkottivat

amerikkalaiset sekä englantilaiset imperialistit Kiinan koillisista maakunnista (Mantšuriasta) ja valmistautuivat häätämään heidät myös koko muusta Kiinasta, missä Englannilla ja USA:lla oli valvottavanaan tärkeitä taloudellisia intressejä. Italia sai itselleen lujat asemat Etiopiassa ja uhkasi sieltä käsin Englannin asemia Egyptissä ja Punaisella merellä, Intiaan ja Iranin sekä Irakin öljylähteille johtavilla teillä. Suurin vaara uhkasi kuitenkin Saksan taholta, koska se oli aggressiivisista maista voimakkain.

Näin ollen talouspula ja ne seuraukset, joihin se johti kapitalistisen järjestelmän yleisen kriisin vallitessa, kärjistyivät voimakkaasti imperialistisia ristiriitoja toisaalta maailman uudestijakoon tähtäävää sotaa valmistelleiden Saksan, Japanin sekä Italian ja toisaalta imperialistisia asemiansa puolustaneiden USA:n, Englannin ja Ranskan välillä.

Kommunistinen puolue näki jo ennakkolta kapitalismin suhteellisen stabilisaation kestävämmyyden ja sen kaikkien ristiriitojen väistämättömän kärjistymisen, se näki myös toisen maailmansodan olevan tulossa. NKP (b):n XVII edustajakokous lausui tämän julki täysin selvästi.

Maahanhyökkäys uhkasi Neuvostomaata sekä Euroopassa että Kaukoidässä. Hitleriläiset lietsoivat sotaa Neuvostoliittoa vastaan Ukrainan ja Neuvostoliiton muiden alueiden anastamiseksi sekä „kommunismiin hävittämiseksi”. Saksa ja Japani solmivat vuonna 1936 niin sanotun „Kominterninvastaisen sopimuksen”, johon myös Italia yhtyi vuotta myöhemmin. Se oli kolmen hyökkääjävaltion liittoutuma. Sen jäsenet tähdensivät kaikin tavoin liittonsa kommunisminvastaista luonnetta, mutta tosiasiallisesti Saksan—Japanin—Italian liittoutuma oli tähdätty myös Englantia, Ranskaa ja USA:ta eikä yksin Neuvostoliittoa vastaan. Hitleriläiset pitivät suurta huutoa kommunisminvastaisen „ristiretken” tarpeellisuudesta. Kommunisminvastaisen taistelutunnusten varjolla he valmistelivat kuitenkin maailmansotaa toteuttaakseen maailman uudestijaon saksalaisen monopoliyhtymien eduksi.

Tässä jännittyneessä maailmantilanteessa puolue jatkoi ponnistuksiaan rauhan säilyttämiseksi. Sitä vaativat sosialismin rakentamisen edut, Neuvostoliiton ja koko maailman työtätekevien edut. Puolue piti edelleen suuntana sitä, että Neuvostovaltion on laajennettava taloudellisia yhteyksiä kaikkiin maihin sillä edellytyksellä, että nämä maat ovat valmiit omaksumaan samanlaisen asenteen Neuvostoliiton suhteen.

Fasistisen hyökkäyksen voimistuessa puolue antoi samalla Neuvostoliiton ulkopoliitiikan tehtäväksi tukea niitä kansoja, jotka olivat joutuneet hyökkäyksen uhreiksi ja taistelivat synnyinmaansa riippumattomuuden puolesta.

Samalla kun Neuvostovaltio puolusti rauhan asiaa, sen piti valmistautua antamaan millä hetkellä hyvänsä vastaisku

hyökkääjille. Varmimpana sodan ehkäisykeinona tilanteessa, jolloin imperialistinen hyökkäys voimistui, oli se, että valmistauduttiin antamaan musertava vastaisku kaikille anastajille ja rauhan rikkojille. Hyökkäyspolitiikkaa vastustavina tekijöinä olivat ennen kaikkea Neuvostovaltion jatkuvasti kasvava taloudellinen ja poliittinen voima, sen Asevoimien mahti, sen kansojen ystävyys, kaikkien maiden työtätekevien antama moraalinen kannatus, työtätekevien, joiden elinetsujen mukaista oli rauhan säilyminen.

Fasisminvastaisen ja sodanvastaisen taistelun edut vaativat tinkimättömästi työväenluokan esiintymistä yhtenäisenä sekä kaikkien rauhan ja demokratian kannattajien, kaikkien sodan, fasismien ja taantumuksen vastustajien voimain mobilisointia. Fasismien vaaran kasvaessa kaikkien maiden työväenluokka pyrki voimistamaan rivimensä yhtenäisyyttä ja kokoamaan kaikki demokraattiset voimat proletariaatin ympärille.

Kesällä 1935 pidettiin Kommunistisen Internationalen VII kongressi. Siinä olivat edustettuina 65 maan kommunistiset puolueet. Kongressi oli todistuksena siitä, että maailman proletariaatin vallankumoukselliset voimat olivat kasvaneet ja kommunistipuolueet lujittaneet aatteellista yhtenäisyytään marxismin-leninismin periaatteiden pohjalla. Kapitalistimaiden kommunistisissa puolueissa olleet leniniläisvastaiset ryhmittymät oli murskattu aatteellisesti ja eristetty. Taistelussa trotskilaisuutta ja oikeisto-oppotunismia vastaan oli kommunistipuolueiden sisällä muodostunut luja marxilais-leniniläinen ydinjoukko, joka Kiinassa ryhmittyi Mao Tse-tungin ympärille, Saksassa E. Thälmannin, W. Pieckin ja W. Ulbrichtin ympärille, Ranskassa M. Thorezin ja M. Cachinin, Italiassa A. Gramscin ja P. Togliattin, Suomessa O. Kuusisen, Bulgariassa G. Dimitrovin ja V. Kolarovin, USA:ssa W. Fosterin, Tšekkoslovakiassa K. Gottwaldin, Puolassa J. Leńskin, Espanjassa H. Diazin ja D. Ibarurin ja Englannissa W. Gallacherin ja H. Pollitin ympärille.

Kominternin VII kongressi käsitteli ne peruskysymykset, joita oli noussut maailman työväenliikkeen ratkaistavaksi fasismien ja sodanvaaran voimistumisen yhteydessä. Kongressi paljasti koko maailmalle fasismien todellisen olemuksen ja sen suunnattoman vaaran, jota fasismi ja sen valmistelema uusi maailmansota merkitsivät kaikkien maiden kansoille. Kansainvälisen kommunistisen liikkeen merkkimies, miehuullinen fasismien ja sodan vastustaja Georgi Dimitrov esitti alustuksen, jonka perusteella kongressi asetti tehtäväksi työväenluokan yhtenäisyyden lujittamisen sekä laajan fasismien- ja sodanvastaisen kansanrintaman muodostamisen. Kongressi kehotti kaikkia kommunistipuolueita toimimaan fasismien hyökkäystä ja sodanvaaraa vastaan suunnattujen yhteisten esiintymisten aikaansaamiseksi sosialidemokraattisten puolueiden, reformististen

ammattiliittojen ja työtätekevien muiden järjestöjen kanssa. Se kääntyi kaikkien kansojen puoleen kehottaen niitä mobilisimaan voimansa ja auttamaan sellaisia maita, jotka taistelevat riippumattomuutensa puolesta imperialistista sortoa vastaan.

NKP(b) ja kommunistiset veljespuolueet kannattivat täydellisesti kaikkien rauhantahtoisten, fasisminvastaisten voimien yhteenliittämisen aatetta.

Eräissä maissa, esimerkiksi Ranskassa ja Espanjassa, onnistuttiin fasisminvastaisen taistelun kulussa muodostamaan kansanrintama. Mallinäytteen oikean strategian ja taktiikan noudattamisesta antoi Kiinan kommunistinen puolue, jonka johdossa oli vuoden 1935 tammikuussa valittu puolueen Keskuskomitean sihteeri Mao Tse-tung, etevä marxilais-leniniläinen teoreetikko, puolueen ja kansanjoukkojen kokenut johtaja.

Mutta useimmissa maissa II Internationalen puolueiden oikeistolaisjohtajat vastustivat työväenliikkeen yhtenäisyyden aikaansaamista samoin kuin kansanrintaman muodostamista. Työväenliikkeen hajaannus heikensi huomattavasti fasismin vastustajain, sodan vastustajain voimia.

Neuvostovaltion ulkopoliitiikan alalla NKP(b) katsoi välttämättömäksi ponnistella mahdollisimman tehokkaasti sellaisen turvallisuusjärjestelmän luomiseksi, joka takaisi kollektiivisen turvan hyökkäystä vastaan, kollektiivisen vastaiskun antamisen hyökkääjälle. Joulukuussa 1933 puolueen Keskuskomitea teki päätöksen, jossa katsottiin mahdolliseksi Neuvostoliiton liittyminen Kansainliittoon ja regionaalisen sopimuksen solmiminen lukuisten Euroopan valtioiden kanssa yhteisestä puolustuksesta hyökkäystä vastaan. Pian sen jälkeen Neuvostoliitolle ehdotettiin Kansainliiton jäsenyyttä, ja Neuvostohallitus antoi suostumuksensa.

Maailmantilanteen muuttuessa oli myös Kansainliiton asenne muuttunut jossain määrin entisestään. Toimintansa alkuajoina Kansainliitto oli ollut Euroopassa ja Aasiassa vallinneen englantilais-ranskalaisen herruuden välikappale. Mutta nyt tuota herruusasemaa tavoittelivat muut imperialistiset suurvallat, hitleriläinen Saksa Euroopassa ja Japani Aasiassa. Näissä olosuhteissa Englannin ja Ranskan oli asetettava puolustuskanalle. Vuonna 1933 Saksa ja Japani erosivat Kansainliitosta. Kaikki nämä seikat soivat joitakin mahdollisuuksia käyttää Kansainliittoa eräänlaisena, vaikkakin epätäydellisenä aseena hyökkäyspolitiikkaa vastaan. Neuvostoliitto esiintyi Kansainliitossa tarmokkaasti Kiinan, Etiopian sekä Espanjan kansojen ja sittemmin myös muiden, imperialististen anastajien uhreiksi joutuneiden kansojen puolustajana.

Euroopan suurvaltioista Ranska oli Saksan välittömänä naapurina suurimmassa vaarassa joutua fasistien hyökkäyksen kohteeksi. Neuvostoliiton ja Ranskan suhteissa ilmeni sen vuoksi tiettyä lähentymistä. Vuonna 1934 Neuvostoliitto ja

Ranska ehdottivat yhdessä, että solmittaisiin sopimus hyökkäyksen kollektiivisesta torjumisesta. Suunnitellun kollektiivisen turvallisuusjärjestelmän piti käsittää molempien aloitteentekijävaltioiden lisäksi myös Keski- ja Itä-Euroopan maat, Saksa mukaanluettuna.

Englannin hallitus, joka sanoissa kannatti kollektiivista turvallisuusjärjestelmää, auttoi teoillaan Hitleriä estämään sellaisen järjestelmän muodostamisen. Myös Puolan porvari- ja tilanherrahallitus asettui siihen nähden vastustavalle kannalle.

Todettuaan, että oli mahdotonta aikaansaada laajaa sopimusta kollektiivisen turvallisuusjärjestelmän muodostamisesta Saksan, Englannin ja Puolan vastustuksen vuoksi, Neuvostoliiton hallitus solmi vuonna 1935 keskinäiset avunantosopimukset Ranskan ja Tšekkoslovakian kanssa. Tšekkoslovakian kanssa tehdyn sopimuksen mukaan Neuvostoliiton sitoumuksen avunannosta Tšekkoslovakialle oli määrä tulla voimaan vain siinä tapauksessa, että myös Ranska antaisi samanlaista apua. Ranskan ja Tšekkoslovakian kanssa solmitut sopimukset olisivat saattaneet muodostua pohjaksi, jolta käsin olisi voitu antaa tehokas vastaisku hyökkääjille.

Niin ei kuitenkaan tapahtunut. Pariisin ja Prahan hallitsevista piireissä samoin kuin Lontoossakin saivat ylliotteen ne, jotka pyrkivät politiikassaan sovintoon hitleriläisten kanssa. Sekä Ranskan että Tšekkoslovakian hallitus ryhtyi sabotoimaan Neuvostoliiton kanssa tehtyjä sopimuksia eivätkä ne yrittäneet toteuttaa niitä käytännössä. Länsivaltojen hallitukset eivät vastustaneet tehokkaasti Japanin, Italian ja Saksan hyökkäyspolitiikkaa. Espanjaan kohdistuneen Saksan ja Italian intervention aikana Englannin ja Ranskan hallitukset asettuivat omien maidensa kansallisten etujen vastaisesti „puuttumattomuuspolitiikan” kannalle, mikä merkitsi tosiasiallisesti fasistisen hyökkäyksen tukemista.

Tärkeänä poliittisena tapahtumana, joka kertoi Neuvostoliiton kasvaneesta vaikutuksesta maailmanpolitiikassa, oli diplomaattisten suhteiden solmiminen Neuvostoliiton ja Amerikan Yhdysvaltojen välille vuonna 1933. Tällä toimenpiteellä USA myönsi kestävämmäksi monivuotisen „olla tunnustamatta”-politiikkansa, jota se oli noudattanut sellaiseen suurvalttaan kuin Neuvostoliittoon nähden. USA:n hallitsevien piirien oli pakko luopua vararikon kärsineestä politiikastaan ensinnäkin, koska ne pelkäsivät Japanin ja Saksan hyökkäystä, joka uhkasi niiden omia etuja ja jonka torjumisessa ne panivat toiveensa Neuvostoliittoon, ja toiseksi, koska ne tarvitsivat talouspulan pitkistyessä yhä kipeämmin Neuvostoliiton markkinoita. Suhteiden normalisoiduttua Neuvostoliiton ja Amerikan välinen kaupankäynti laajeni huomattavasti.

Diplomaattisten suhteiden solmiminen USA:n ja Neuvostoliiton kesken myötävaikutti rauhan säilymiseen. Ylipäänsä USA:n

politiikka kuitenkin suosi fasistisia hyökkääjiä suomalla niille mahdollisuuden orjuuttaa esteettömästi kansan toisensa jälkeen. Vuonna 1935 Yhdysvaltojen kongressi hyväksyi lain, jolla kiellettiin amerikkalaisten aseiden myynti sotaakäyville maille. Silloisissa olosuhteissa, Italian—Etiopian sodan vielä jatkuessa, tämä laki riisti Etiopialta mahdollisuuden hankkia kipeästi tarvitsemiaan aseita USA:sta. Hyökkääjä ei tosiasiallisesti kärsinyt tästä lainkaan. Italia ei erikoisemmin tarvinnutkaan amerikkalaisia aseita sotiessaan huonosti aseistettua Etiopiaa vastaan. Toisin sanoen, mainittu laki auttoi fasistista hyökkäystä. Kun Espanjassa alkoi sota, teki kongressi päätöksen, jolla laki ulotettiin koskemaan myös kansalaisia. Tällöinkin amerikkalainen laki koitui hyödyksi fasistisille hyökkääjille kieltäessään aseiden saannin hyökkäyksen uhrilta — Espanjan lailliselta hallitukselta.

30-luvulla vallinnut maailmantilanne vaati puolueelta ja Neuvostoliiton kansoilta kaikkien voimien jännittämistä maan puolustuskuntoisuuden lujittamiseksi.

2. Puolueen toimenpiteet sosialistisen talouden lujittamiseksi ja kehittämiseksi. Puolueen poliittisen joukkotyön voimistaminen. Puolueen XVII edustajakokous

Täytettyään menestyksellisesti ensimmäisen viisivuotissuunnitelman neuvostokansa ryhtyi vuonna 1933 toteuttamaan toista viisivuotissuunnitelmaa. Neuvostoliitossa alkoi kansantalouden sosialistisen uudestirakentamistyön *päätökseen viemisen kausi*.

Olosuhteet, joissa sosialistista rakennustyötä suoritettiin toisella viisivuotiskaudella, erosivat monessa suhteessa ensimmäisen viisivuotiskauden olosuhteista. Maassa oli jo laskettu sosialismin perustus: oli luotu voimakas teollisuus, kansantalouden kaikkien alojen teknillisen välineistön uudistamisen perusta, ja kolhoosijärjestelmä oli voittanut maaseudulla. Näin ollen Neuvostoliitossa oli laskettu vankka pohja jatkuvalla sosialistiselle kehitykselle.

Sosialistisessa uudestirakentamistyössä oli sen päätökseen viemisen kaudella silti myös omat erikoisuutensa ja vaikeutensa.

Teollisuudessa asetettiin perusrakennustöiden jatkuvan laajentamisen ohella ensisijaiseksi tehtäväksi uusien tuotantolaitosten teknillinen *omaksuminen*. Tämä oli paljon vaikeampaa kuin vanhojen tehtaiden käyttö. Otti aikaa, ennen kuin saatiin valmennetuksi tarvittava insinööri- ja teknikkokunta sekä riittävästi ammattitaitoisia työläisiä, ennen kuin nämä perehtyivät uusien teknillisten laitteiden käyttöön ja nuorten, vielä muodostumisasteella olevien monituhantisten työläiskollektiivien työnteko saatiin sujumaan joustavasti ja täsmällisesti.

Maataloudessa oli tärkeintä kolhoosien jatkuva *organisatorinen ja taloudellinen lujittaminen*. Vuosina 1931—1932 puolue teki tällä alalla merkittävää työtä. Kokemus osoitti kuitenkin, että se oli vaikea tehtävä. Toisen viisivuotiskauden alkuun mennessä miltei kaksi kolmasosaa (61,5%) talonpoikaistalouksista oli liittynyt kolhooseihin. Mutta nuoret kolhoosit olivat enimmäkseen pieniä ja taloudellisesti heikkoja. Kolhoosien omaisuus koostui silloin talonpoikain yhteiskunnallistamista tuotantovälineistä: hevosista, auroista, sahroista, äkeistä ja erinäisistä talousrakennuksista. Kolhoosien omaisuuden tärkein osa — jakamattomat varannot — teki vuonna 1932 vain 4,7 miljardia ruplaa, ts. keskimäärin 22 tuhatta ruplaa kolhoosia kohti. Kolmella neljäsosalla kolhooseista ei ollut kauppamaitoa tuottavia lypsykarjatalouksia. Puolueen ja Neuvostovaltion oli autettava jatkuvasti kolhooseja yhteistalouden kohentamisessa ja kehittämisessä varustamalla niitä nykyaikaisella teknillisellä välineistöllä ja lujittamalla niitä kokeneilla työntekijöillä.

Puolueen eräänä tehtävänä toisella viisivuotiskaudella oli kapitalististen ainesten *lopullinen likvidoinen* Neuvostoliitossa. Se ei voinut olla synnyttämättä kuolevien riistäjäluokkien jäännösten epätoivoista vastarintaa. Kapitalistiset ainekset oli pääosaltaan likvidoitu ensimmäisen viisivuotiskauden kuluessa. Mutta ne eivät olleet kadonneet jäljettämiin. Entisiä teollisuudenharjoittajia, kauppiaita, kulakkeja ja heidän apureitaan oli hajaantunut ympäri maata: uudisrakennuksille, tehtaisiin, rautatie- ja vesiliikennelaitoksiin, kolhooseihin ja neuvostotiloille, neuvostovirastoihin ja kauppajärjestöihin. He eivät enää voineet esiintyä avoimesti. Siihen heillä ei ollut voimia. Mutta he eivät olleet lopettaneet taisteluaan. Hautoen salassa vihaa Neuvostovaltaa ja puoluetta kohtaan tuo väki harjoitti tuhotoimintaa, rosvoisi valtion ja kolhoosien omaisuutta, pyrki järkyttämään neuvostojärjestelmän perustaa — yhteiskunnallista omistusta. Tämä oli luokkataistelun yleisin ilmenemismuoto. Oli *lujitettava* uusia, sosialistisia talousmuotoja kaikilla tuotannon ja kaupan aloilla, järjestettävä mitä tiukin ja huolellisin valtion ja kolhoosien omaisuuden suojele, likvidoitava lopullisesti kapitalistiset ainekset.

Toisella viisivuotiskaudella puolueen eteen nousi kaikessa mittavuudessaan sellainen tehtävä kuin *kapitalismin jäännösten hävittäminen* neuvostoihmisten tietoisuudesta ja koko maan työtätekevän väestön kasvattaminen aktiivisiksi ja tietoisiksi sosialismin rakentajiksi. Puolue käsitti, että tämä tehtävä on vaikea ja että sen toteuttaminen vaatii pitkän ajan. Marxismi-leninismi opettaa, että ihmisten tietoisuus jää jälkeen heidän asemastaan yhteiskunnallisessa tuotannossa. Teollisuuden palvelukseen tuli ensimmäisen viisivuotiskauden aikana runsaasti neljä miljoonaa uutta työläistä ja toimihenkilöä. Nämä ihmiset eivät olleet käyneet läpi suurtuotannon koulua, he olivat huo-

mattavassa määrin pienomistuksellisten mielialojen vallassa. Erittäin voimakkaita olivat kolhoosilaisten yksityisomistukselliset tottumukset. Ihmisten tietoisuudessa säilyneet menneisyyden jäännökset ilmenivät leväperäisenä suhtautumisena valtion ja kolhoosien omaisuuteen, tuon omaisuuden varastelemisena ja turmelemisena, oman edun tavoitteluna ja sosialistisen työkurin rikkomuksina. Kuolevien luokkien jäännökset ja ympäröivän kapitalistisen maailman vihamieliset voimat yrittivät kaikin keinoin käyttää hyväkseen neuvostoihmisten tajuntaan jääneitä vanhentuneita käsityksiä.

Erittäin suuren merkityksen saivat sosialistisen rakennustyön uusissa olosuhteissa ne V. I. Leninin ohjeet, että tulee tiukasti noudattaa sosialistista aineellisen kiinnostuksen periaatetta, saada aikaan oikea työn järjestely ja luoda uusi, sosialistinen työkuri. Tärkeimpänä talonpoikain mentaliteetin uudestimuokkaamisen keinona V. I. Lenin piti koneellistamisen ja sähköistämisen pohjalla tapahtuvaa maatalouden uudestijärjestämistä. Hän sanoi:

„...pienviljelijän uudestikasvattaminen, hänen mentaliteettinsa ja tottumustensa uudestimuokkaaminen on sellainen tehtävä, joka vaatii monien sukupolvien työn. Pienviljelijän suhteen tämän ongelman ratkaisemisen, hänen mentaliteettinsa, niin sanoakseni, tervehdyttämisen tekee mahdolliseksi vain aineellinen perusta, tekniikka, traktorien ja muiden koneiden massakäyttö maanviljelyksessä, suurisuuntainen sähköistäminen” (Teokset, 32. osa, s. 194).

Puolueen toiminnassa tuli tärkeimmäksi sosialistisen tuotannon järjestely ja työtätekevien kasvatus siinä hengessä, että he suhtautuisivat tietoisesti työhön ja sosialistiseen omaisuuteen. Sosialistisen uudestirakentamistyön päätökseen vieminen vaati puoluetta voimistamaan poliittista vaikutustaan työtätekeviin joukkoihin, parantamaan taloudellisen rakennustyön organisatorista ja käytännöllistä johtoa ja kehittämään jatkuvasti työmenetelmiä.

Puolue lujitti ja kehitti edelleen sosialistista tuotantoa. Se keskitti huomion kansantalouden ratkaiseviin aloihin.

Kolhoosijärjestelmän vakiinnuttua maaseudulla suureni puolueen vastuu maatalouden kehittämisestä. Puolueen piti nyt auttaa jatkuvasti kolhooseja ja kolhoosilaisia yhteistalouden suunnitelmallisessa hoidossa ja tieteen sekä tekniikan saavutusten hyväksikäytössä. Keskuskomitea käänsi päättävästi puolueen huomion kolhoosien lujittamiseen. Tavattoman tärkeätä osaa tässä asiassa esittivät kone- ja traktoriasemien sekä neuvostotilojen yhteyteen perustetut *poliittiset osastot*, jotka muodostettiin talvella 1933 NKP(b):n Keskuskomitean tammi-kuun täysistunnon päätöksen nojalla. Puolueen KK lähetti

17 tuhatta kokenutta puolueyöntekijää työhön kone- ja traktoriasemien poliittisiin osastoihin ja 8 tuhatta neuvostotiloille. Noin 80 prosenttia kone- ja traktoriasemien poliittisten osastojen päälliköistä oli kommunisteja, jotka olivat liittyneet puolueeseen ennen vuotta 1920.

Poliittisten osastojen muodostamisen jälkeen kone- ja traktoriasemista tuli kolhoosien *poliittisen, organisatorisen ja taloudellisen* johtotyön keskuksia, joiden välityksellä puolue vaikutti laajoihin kolhoosilaisjoukkoihin.

Poliittiset osastot tiivistivät kone- ja traktoriasemien sekä kolhoosien kommunistien rivejä. Kommunistien lukumäärä kasvoi maaseudulla puolueen XVI ja XVII edustajakokouksen välisenä aikana miltei kaksinkertaiseksi eli 790 tuhanteen. Kaikki puolueen maaseutujärjestöt järjestettiin uudelleen tuotannollisen periaatteen mukaan. Syksyllä 1933 kolhooseissa oli 30 tuhatta puoluesolua, 20 tuhatta jäsenkandidaattiryhmää, 22 tuhatta puolue- ja nuorisoliittoryhmää sekä 38 tuhatta yksinäistä puolueen jäsentä, joiden toimintaa kone- ja traktoriasemien poliittiset osastot tai puoluepiirikomiteat ohjasivat välittömästi. Kolhoosien puoluejärjestöistä tuli todellisia kolhoosituotannon järjestäjiä.

Poliittiset osastot tekivät suuren työn puolueeseen kuulumattoman kolhoosiaktiivin poliittisen kasvatuksen ja yhteenliittämisen alalla. Joka kolhoosissa järjestettiin aktiivisista kolhoosilaisista luja ja tiivis ydinjoukko, joka oli poliittisen osaston ohjaamana eturintamassa järjestämässä yhteistaloutta ja lujittamassa työkuria.

Poliittiset osastot valvoivat puolueen nimissä kone- ja traktoriasemien sekä näiden toimialueella olevien kolhoosien toimintaa ja elämää, paljastivat ja ehkäisivät kolhoosijärjestelmän vihollisten salahankkeita, pitivät huolta siitä, että kolhoosit ja kolhoosilaiset noudattivat viivytyksittä ja tarkasti Neuvostovaltion säädöksiä. Kolhooseihin soluttautuneet kulakit ja muut vihamieliset ainekset karkotettiin niistä.

Poliittiset osastot kohdistivat perushuomionsa kolhoosien johtavien yöntekijöiden valintaan, koulutukseen ja kasvatukseen. Sadat tuhannet kolhoosien puheenjohtajat, taloudenhoitajat, prikatiriitit, kirjanpitäjät, viljelmien ja karjan hoitajat saivat koulutusta kone- ja traktoriasemilla järjestetyillä kursseilla. Poliittiset osastot valikoivat ja nostivat yli 250 tuhatta eturivin kolhoosilaista johtavaan kolhoosityöhön, mm. noin 30 tuhatta henkeä kolhoosien puheenjohtajiksi. Ne kasvattivat kolhoosilaisia tajuamaan, että kolhoosien tärkeimpänä velvollisuutena on täyttää omat sitoumuksensa Neuvostovaltiota kohtaan.

Poliittisten osastojen yöntekijät olivat aina kolhoosilaisjoukkojen keskuudessa, auttoivat kolhoosilaisia ratkaisemaan kolhoosirakennustyön käytännöllisiä tehtäviä, kasvattivat heitä suhtautumaan rehellisesti työhönsä ja säästeliäästi kolhoosin

omaisuuteen. He auttoivat kolhoosien puheenjohtajia järjestämään oikealla tavalla kolhoosilaisten työn.

Perustamalla kone- ja traktoriasemien yhteyteen poliittiset osastot puolue auttoi varsin suuresti kolhooseja. Nämä alkoivat tuntuvasti vahvistua. Työkuri kolhoosilaisten keskuudessa lujittui. Kevätkylvö-, sadonkorjuu- ja viljanhankintakampanja sujui vuonna 1933 paljon nopeammin ja järjestyneemmin kuin edellisinä vuosina.

Puolue toteutti herpaantumattomalla tarmolla leniniläistä päälinjaansa — maan teollistamisen politiikkaa. Keskuskomitea ajoi päättävästi raskaan teollisuuden suunnitelmallisen ja nopean kehittämisen asiaa, paljasti ajoissa puutteet ja teki vähitellen lopun erinäisten teollisuusalojen, erikoisesti hiiliteollisuuden, sekä rautatielaitoksen jälkeenjääneisyydestä. Teollistamisen seurauksena kasvoi uusia kaupunkeja ja teollisuuskeskuksia, otettiin käyttöön uusia kivennäisesiintymiä ja maan syrjäseudut saatiin talouselämän piiriin. Kaikki tämä asetti yhä suurempia vaatimuksia rautatielaitokselle. Kukulaitokselle samoin kuin uusille suuritehoisille voima-asemille ja rautatehtaille oli vuorostaan toimitettava keskeytyksittä hiiltä ja koksia. Kansantalous tarvitsi vuosi vuodelta yhä enemmän kivihiiltä.

Ensimmäisellä viisivuotiskaudella oli tehty huomattavaa työtä kukulaitoksen teknillisen välineistön uusimiseksi ja hiilen louhinnan koneellistamiseksi. Mutta kukulaitos ja hiiliteollisuus eivät sittenkään tyydyttäneet nopeasti kasvavan kansantalouden tarpeita. Pääasiallisina syinä hiiliteollisuuden ja kukulaitoksen epätyydyttävään toimintaan olivat niiden puutteellinen taloudellinen johto ja se, että rikottiin aineellisen kiinnostuksen periaatetta, mikä synnytti palkkojen nivellointia ja työvoiman liikkuvuutta, hidasti uuden tekniikan omaksumista ja aiheutti sen epätaloudellista hyväksikäyttöä. Puoluejärjestöjen vaikutus kukulaitoksen ja Donetsin kaivosten tuotannolliseen toimintaan oli heikkoa.

Keskuskomitea auttoi puolue- ja talousjärjestöjä poistamaan nämä puutteellisuudet. Trustien ja hallintojen kansliakoneistoa supistettiin ja yksinkertaistettiin; suurin osa insinööreistä ja teknikoista siirrettiin tuotannon palvelukseen. Kaivosmiesten ja rautatieläisten palkkauksessa saatiin aikaan järjestys: otettiin käytäntöön tyyppinormit ja progressiivinen palkkiojärjestelmä, joka edellytti lisäpalkkiota niille johtavien ammattialojen työläisille, jotka perehtyivät menestyksellisesti uuteen tekniikkaan.

Antaakseen puolueen poliittiselle työlle taisteluhenkeä ja voimistaakseen puoluejärjestöjen organisatorista merkitystä puolueen Keskuskomitea perusti kesällä 1933 poliittiset osastot rautateillä ja puolueorganisaattorilaitoksen Donetsin kaivoksissa. Rautatielaitoksen poliittiset osastot ja kaivosten puolueorganisaattorit johtivat joustavasti puolueetyötä ja poliittista joukkotyötä, auttoivat talousmiehiä tuotantosuunnitelmien

täyttämässä ja työkurin lujittamisessa, kehittivät työläisten keskuudessa sosialistista kilpailua, jonka tunnuksina olivat uuden tekniikan omaksuminen ja työn tuottavuuden kohottaminen.

Puolueen toimenpiteiden ansiosta hiilen tuotannon kasvu teki vuonna 1933 12 miljoonaa tonnia — puolitoista kertaa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Poliittiset osastot, jotka olivat erikoisluonteinen järjestömuoto, nojasivat puolueen voimaan ja arvovaltaan. Poliittisia osastoja muodostettiin niillä sosialistisen rakennustyön jälkeensä jäävillä aloilla, jotka olivat käyneet erittäin merkityksellisiksi kansantaloudelle. Ne osoittautuivat tarkoitustaan vastaaviksi. Niiden ansiosta puolueen johtotyö maataloudessa ja rautatielaitoksessa parani, puoluejärjestöjen organisatorinen työ muuttui taisteluhenkiseksi ja joustavaksi. Poliittiset osastot antoivat suurta apua puolue-elimille ja niiden rikkaasta kokemuksesta oli paljon hyötyä sosialistisen rakennustyön muiden alojen puoluejärjestöille. Kommunistien johtava osuus tuotannossa kasvoi. Puolue nostatti uuden työnnostuksen aallon työväenluokassa, insinööri- ja teknikkokunnassa sekä kolhoositalonpoikaistossa.

Tällaisten olosuhteiden vallitessa, neuvostokansan eläessä suuren poliittisen ja tuotannollisen innoituksen tunnelmissa, pidettiin 26.1.—10.2. 1934 NKP(b):n XVII edustajakokous. Puolueeseen kuului silloin 1.874.488 jäsentä ja 935.298 jäsenkandidaattia.

XVII edustajakokouksella oli käsiteltävänään Keskuskomitean, Keskustarkastuskomitean, KKK—TTI:n sekä Kominternin Toimeenpanelessa komiteassa olleen NKP(b):n edustajiston toimintaselostukset, toinen viisivuotissuunnitelma ja organisatoriset (puolueen ja neuvostojen järjestöllistä rakennustyötä koskevat) kysymykset. Keskuskomitean toimintaselostuksen esitti J. V. Stalin. KK:n selostuksessa puhuttiin niistä perinpohjaisista muutoksista, joita Neuvostoliitossa oli tapahtunut puolueen leniniläisen päälinjan toteuttamisen tuloksena. Neuvostoliitto oli kokonaan uudistunut karistettuaan pois takapajuisuuden ja keskiaikaisuuden ulkokuoren. Se oli muuttunut jälkeensä jääneestä maatalousmaasta kehittyneeksi teollisuus- ja kolhoosivaltakunnaksi.

Socialismin saavutukset kaupungissa ja maaseudulla aiheuttivat periaatteellista laatua olevia muutoksia Neuvostoliiton kansantalouden rakenteessa. Teollisuudessa sosialistinen sektori käsitti 99,5 prosenttia ja sillä oli jakamattomasti hallitseva asema. Maataloudessa sosialistinen sektori käsitti 84,5 prosenttia viljakasvien kylvöalan mukaan laskien. Kaupan alalla kapitalistiset ainekset oli syrjäytetty täydellisesti.

Nämä tosiasiat kertoivat vakuuttavasti, että kapitalistinen talous oli hävitetty Neuvostoliitosta. *Sosialistinen talousjärjestelmä yleiskansallisen omistuksen sekä osuuskunnallis-kolhoosi-*

taloudellisen omistuksen muodossa oli tullut hallitsevaksi kansantalouden kaikilla aloilla.

Neuvostoliitossa toteutettiin perinpohjaista kulttuurivallankumousta. Neuvostoliitto oli muuttumassa tietämättömyyden, lukutaidottomuuden ja alhaisen kulttuurin maasta, jollainen Venäjä oli ollut ennen vallankumousta, edistyneimmän kulttuurin maaksi. Neuvostoliitossa luotiin laaja koko maata käsittävä ja maan eri kansallisuuksien kielillä toimivien korkea-, keski- ja alkeiskoulujen verkosto. Tehtiin suurisuuntaista työtä uuden neuvostosivistyneistön kasvattamiseksi. Spesialistien lukumäärä kansantaloudessa lisääntyi ensimmäisen viisivuotiskauden aikana miltei kaksinkertaiseksi. Lehdistön, elokuvatuotannon, yleisradiotoiminnan, klubien ja teatterien ennen näkemätön kasvu ilmensi kulttuurirakennustyön suunnatonta laajuutta.

Edustajakokous kiinnitti suurta huomiota aatteellis-poliittisen johtotyön kysymyksiin. Se kehotti kohottamaan puolueen jäsenten teoreettisen tietoisuuden tasoa ja voimistamaan aatteellista kasvatustyötä puolueen kaikissa renkaissa, propagoimaan väsymättä tieteellisen kommunismin aatteita, kasvattamaan kommunisteja ja puolueeseen kuulumatonta aktiivijoukkoa internationalismin hengessä sekä arvostelemaan rohkeasti niitä, jotka poikkeavat syrjään marxismista-leninismistä.

Puolueen XVII edustajakokous hyväksyi Neuvostoliiton kansantalouden kehittämisen toista viisivuotissuunnitelmaa koskevan päätöslauselman sekä vahvisti toisen viisivuotiskauden poliittiset ja taloudelliset perustehtävät, jotka XVII puoluekonferenssi oli esittänyt.

Kansantalouden perusrakennustöihin päätettiin sijoittaa toisella viisivuotiskaudella 133 miljardia ruplaa. Ensimmäisellä viisivuotiskaudella niihin oli käytetty hieman yli 64 miljardia. Suurteollisuuden kokonaistuotannon oli määrä kasvaa vuonna 1937 noin 8-kertaiseksi vuoteen 1913 verrattuna. Edustajakokous kehotti puolue-, neuvosto-, talous- ja ammattiliittojärjestöjä kiinnittämään perushuomion uuden tekniikan ja uusien tuotantoalojen omaksumiseen, työläisten ammattitaidon kohottamiseen sekä insinööri- ja teknikkokunnan koulutukseen. Maataloudessa oli päätehtävänä kolhoosien, kone- ja traktoriasemien sekä neuvostotilojen organisatorinen ja taloudellinen lujittaminen, maanviljelystöiden koneellistaminen pääosiltaan, maanviljelystieteen soveltaminen käytäntöön, karjakannan lisääminen ja karjalouden tuottavuuden kohottaminen. Suunnitelma edellytti laajoja töitä kulkulaitoksen ja tietoliikennelaitoksen teknillisen välineistön uusimiseksi. Tieteen ja kulttuurin alalla oli odotettavissa jatkuvaa kehitystä.

XVII edustajakokous hyväksyi erikoisen päätöslauselman puolueen ja neuvostojen järjestöllisestä rakennustyöstä. Edustajakokous katsoi, että organisatorinen johtotyö oli kohotettava puolueen poliittisen johtotyön tasolle. Erikoisesti tähdennettiin

sitä, että organisaatiotyössä oli tärkeintä työntekijäin valinta ja täytäntöönpanon tarkastus. Tehostaakseen puolueen ja hallituksen päätösten täytäntöönpanon valvontaa XVII edustajakokous päätti uudestijärjestää KKK — TTI:n, joka oli täyttänyt puolueen XII edustajakokouksen sille asettamat tehtävät. Tilalle muodostettiin NKP(b):n Keskuskomitean Puoluekontrollikomitea ja Neuvostoliiton Kansankomissaarien Neuvoston Neuvostokontrollikomitea.

XVII edustajakokous hyväksyi uudet puolueen säännöt. Niiden johdannossa on määritelty lyhyesti, mikä on Kommunistinen puolue, mikä merkitys sillä on työväenluokan ja kaikkien työtätekevien taistelussa sosialismin voiton puolesta ja mikä paikka sille kuuluu proletariaatin diktatuurin järjestelmässä. Lukumäärällisesti kasvaneita ja järjestöllisesti lujittuneita puoluesoluja alettiin nimittää puolueen perusjärjestöiksi. Puolueen sääntöihin lisättiin erityinen puolueen sisäistä demokratiaa ja puoluekuria koskeva osa. Siinä sanottiin, että puolueen politiikan kysymysten vapaa ja asiallinen käsittely on puolueen sisäisen demokratian edellyttämä jokaisen puolueenjäsenen epäamätön oikeus. Samalla korostettiin, että kommunistien ja puoluejärjestöjen tärkeimpänä velvollisuutena on vaalia puolueen yhtenäisyyttä ja ehkäistä jyrkästi pienimmätkin ryhmäkuntataistelun lietsontaan ja hajaannukseen tähtäävät yritykset.

Puolue tuli edustajakokukseensa yksimielisenä ja lujasti tiivistetyin rivein. Edustajakokouksessa ei ollut mitään oppositioryhmiä. Entiset opposition jäsenet Zinovjev, Kamenev, Buharin, Rykov, Tomski ja muut, jotka puolue oli murskannut aatteellisesti, pitivät katumuspuheita ja ylistivät puolueen saavutuksia. Puoluekokouksen osanottajat eivät kuitenkaan uskoet heidän puheittensa vilpittömyyteen, koska he, tunnustettuaan muodollisesti virheensä ja hyväksytyään muodollisesti puolueen päälinjan, eivät olleet vahvistaneet sanojaan käytännöllisellä työllä, taistelulla puolueen leniniläisen päälinjan puolesta.

Sosialistisen rakennustyön saavutukset herättivät kommunisteissa ja kaikissa työtätekevissä oikeutettua ylpeyttä maastaan ja lujittivat uskoa kommunismin täydelliseen voittoon. Miljoonat kapitalistimaiden työtätekevät iloitsivat yhdessä neuvostokansan kanssa maamme historiallisista voitoista. Ulkomaiset kommunistipuolueet tulkitsivat heidän mielialojaan edustajakokoukselle osoittamissaan tervehdyksissä.

NKP(b):n XVII edustajakokouksen päätöksiä vastaavasti puolue ryhtyi toimenpiteisiin parantaakseen edelleenkin laadullisesti puolueen rivien kokoomusta.

XVI ja XVII edustajakokouksen välisenä aikana puolueeseen oli liittynyt lähes 600 tuhatta uutta jäsentä. Tällaisen puolueeseen suuntautuvan joukkovirtauksen yhteydessä sen riveihin tunkeutui satunnaisia tulokkaita, onnenonkijoita ja suorastaan vihamielisiäkin aineksia. Puolueessa oli myös eräitä entisiä

oppositioryhmien jäseniä, jotka käyttäytyivät kaksinaamaisesti: kannattivat sanoissa puolueen linjaa, mutta häiritsivät teoillaan sen toteuttamista. Puolueen oli vapauduttava tällaisesta henkilöaineuksesta, joka heikensi sen taistelukuntoa. Vuosina 1933—1934 pantiin toimeen puolueen joukkopuhdistus. Uusien jäsenten ja jäsenkandidaattien puolueeseen otto keskeytettiin väliaikaisesti. Vaikka puoluepuhdistuksen aikana tehtiin vakaviakin virheitä, varsinkin siinä, että puolueesta erotettiin aiheettomasti ns. „passiivisia” jäseniä, puhdistus kokonaisuudessaan auttoi silti puoluetta vapautumaan monista satunnaisista tulokkaista ja karrieristeista. Mutta puhdistuksenkin jälkeen puolueeseen jäi kaksinaamaisia ja vihamielisiä aineksia, joita ei oltu onnistuttu täydellisesti paljastamaan eikä eristämään.

Joulukuun 1. pnä 1934 murhattiin katalasti revolverinlaukauksella Leningradissa, Smolnassa, eräs Kommunistisen puolueen ja Neuvostovallan huomatuimmista toimihenkilöistä — S. M. Kirov. Rikospaikalla pidätetty murhamies vihasi silmittömästi puolueen johtohenkilöitä sen vuoksi, että nämä toteuttivat järkähtämättömästi puolueen päälinjaa, joka tähtäsi sosialismin voittoon Neuvostoliitossa. Vihan sokaisema luopio oli ollut yhteydessä eräisiin Zinovjevin puoluevastaisen ryhmän entisiin jäseniin. Hän oli puolueen jäsen, hänellä oli puolueen jäsenkirja ja sen turvin hän teki katalan rikoksensa.

S. M. Kirovin murha osoitti, että puolueen jäsenkirjaa voidaan käyttää apuna alhaisen neuvostovastaisen toiminnan naamioimisessa. Oli suojattava puolue vierailta aineksilta ja ehkäistävä kerta kaikkiaan sosialismia ja Neuvostovaltion etuja vahingoittava vihamielinen toiminta, naamioitiinpa sitä miten hyvänsä.

Sellaisia suojatoimenpiteitä olivat ennen kaikkea *puoluepapereiden tarkastus ja vaihto*. Puoluepapereiden tarkastusta, niiden oikeaa hoitoa, luovutusta ja säilyttämistä koskeva ehdotus oli tehty jo lokakuussa 1934. NKP(b):n Keskuskomitean tiedossa oli lukuisia tapauksia, jotka todistivat, ettei tässä asiassa kaikki ollut kohdallaan. Kommunistien luettelointia sekä puoluepapereiden hoitoa ja säilytystä — näitä puolueen organisaatiotyön erittäin tärkeitä aloja — pidettiin useinkin puhtaasti teknillisenä kansliatyönä. Siksi ne olivat monesti jääneet teknillisten työntekijäin huoleksi, ilman että puolueen piiri- ja aluekomiteoiden johtavat työntekijät olisivat valvoneet heidän työtään. Leväperäisyys puoluepapereiden hoidossa aiheutti vakavia seurauksia. Puoluejäsenkirjojen varkaudet ja puoluepapereiden väärennykset muodostuivat vaaralliseksi ilmiöksi. Niihin eivät syyllistyneet vain veijarit ja petkuttajat, vaan myös neuvostojärjestelmän suoranaiset viholliset rikollisten tarkoituksensa saavuttamiseksi.

Puoluepapereiden tarkastus ja vaihto toimitettiin vuosien 1935—1936 kuluessa. Yleispiirtein se johti toivottuihin tuloksiin.

Puolue puhdisti perin pohjin järjestönsä vieraista ja satunnaisista aineksista, lujitti rivejään ja kohotti niiden taistelukuntoisuutta. Saatiin aikaan järjestys kommunistien luetteloinnissa sekä puoluejäsenkirjojen säilytyksessä ja luovutuksessa. Puoluejärjestöjen johtohenkilöt saivat läheisemmän yhteyden puolueen jäsenjoukkoihin.

Puoluepapereiden tarkastuksen ja vaihdon yhteydessä ei kuitenkaan aina noudatettu puolueen linjaa jäsenistön suhteen. Sitä todistivat lukuisat puolueesta erottamiset. Silloin samoin kuin viimeisen puoluepuhdistuksenkin aikana puolueesta erotettiin perusteettomasti „passiivisten” kategoriaan luokiteltuja kommunisteja. „Passiiviseksi” leimattiin usein sosialismin asialle uskollisia ihmisiä. Moiset vääristelyt eivät voineet olla vaikuttamatta puolueen sisäiseen tilaan.

Keskuskomitea ryhtyi paljastamaan noita virheitä jo puoluepapereiden tarkastuksen ja vaihdon aikana. Se kehotti puoluejärjestöjä tekemään lopun kommunistien aiheettomista erotuksista ja käsittelemään uudestaan kaikki ns. „passiivisten” jäsenen erottamisasiat. Tämä kysymys oli erikoisen käsittelyn kohteena vuonna 1936 NKP (b):n KK:n kesäkuun täysistunnossa.

Puoluepapereiden tarkastuksen ja vaihdon päätyttyä aloitettiin marraskuun 1. p:nä 1936 taas uusien jäsenten otto puolueeseen. Keskuskomitea muistutti puoluejärjestöille, että uusien puolueen jäsenten hyväksymisen tulee tapahtua individuaalisesti ja että puolueen riveihin on valikoitava „maamme parhaimmista, todella kehittyneimpiä, työväenluokan asialle todella uskollisia ihmisiä, ennen kaikkea työläisiä sekä myös talonpoikia ja työätekevän sivistyneistön edustajia, jotka ovat osoittaneet kelpoisuutensa sosialismin hyväksi käytävän taistelun eri aloilla”.

Aseistautuen aatteellisesti ja lujittaen rivejään järjestöllisesti puolue täytti menestyksellä johtotehtävänsä sosialismin rakentamistyössä, johdatti neuvostokansaa asettaen päämääräksi toisen viisivuotissuunnitelman täyttämisen ennen määräaikaa ja sosialistisen yhteiskunnan rakentamisen Neuvostoliitossa.

3. Toisen viisivuotissuunnitelman täyttäminen ennen määräaikaa. Sosialismin voitto Neuvostoliitossa. Neuvostoliiton uusi Perustuslaki

Kamppaillessaan toisen viisivuotissuunnitelman täyttämiseksi ennen määräaikaa puolue ja kansa suorittivat uusia maine- tekoja työn rintamalla.

Puolue suoriutui vaikeuksista huolimatta hyvällä menestyksellä niistä tehtävistä, joita uusien tuotantolaitosten käyntiinpano ja uuden tekniikan omaksuminen oli asettanut. Työn tulokset tulivat ilmi ennen muuta rauta- ja terästeollisuudessa.

Raakaraudan tuotanto nousi vuonna 1934 10,4 miljoonaan tonniin, teräksen 9,7 miljoonaan ja valssiraudan 7 miljoonaan tonniin. Raakaraudan ja teräksen tuotanto lisääntyi vuoteen 1913 verrattuna miltei 2,5-kertaiseksi.

Kolhoosijärjestelmän päästyä voitolle alkoi maatalouskin kehittyä entistä nopeammin. Kolhooseista tuli vuoden 1934 loppuun mennessä järkähtämätön, lannistamaton voima: niihin kuului noin 75 prosenttia talonpoikaistalouksista ja niiden hallussa oli 87 prosenttia kaikesta kylvöalasta. Viljan ja teollisuuskasvien tuotanto lisääntyi. Viljanhankinnat ja -ostot tapahtuivat järjestyneemmin kuin aikaisemmin. Valtio sai mainittuna vuotena maataloudelta niin paljon viljaa ja muita tuotteita, että voitiin tyydyttää täydellisesti väestön tarpeet ja poistaa ensimmäisen viisivuotiskauden alussa voimaansaatettu korttijärjestelmä.

Marraskuussa 1934 pidetyssä NKP (b):n KK:n täysistunnossa tehtiin päätös elintarvikekorttijärjestelmän lakkauttamisesta. Keskitetyn jakelun asemesta ryhdyttiin kaikkialla kehittämään laajaa neuvostokauppaa. Näiden toimenpiteiden seurauksena koko maan taloudelliset olot paranivat huomattavasti, työväenluokan ja talonpoikaiston liitto lujittui edelleen ja sosialistisessa rakennustyössä saavutettiin uusia voittoja.

Kolhoosijärjestelmästä oli tullut vankka, ja siksi puolue saattoi muuttaa kone- ja traktoriasemien poliittiset osastot tavallisiksi puolue-elimiksi liittämällä ne puolueen piirikomiteoihin. Mainitut poliittiset osastot olivat täyttäneet kunnialla tehtävänsä ja nyt, kun kolhoosimaaseudun johtaminen oli käynyt entistä monimutkaisemmaksi, piti laajentaa ja lujittaa varsinaisia puolue- ja neuvostoelimiä, jotta ne olisivat kyenneet johtamaan kolhoosimaaseudulla kaikkea työtä valtiollisen, hallinnollisen, taloudellisen ja kulttuurielämän sekä elinolojen parantamisen ym. alalla. Tämä puolueen toimenpide todisti vielä uudemman kerran, että puolueen organisatorinen johto oli joustavaa.

Teknillisen välineistön määrä kansantaloudessa lisääntyi jatkuvasti sitä mukaa kuin toista viisivuotissuunnitelmaa täytettiin. Pelkästään toisen viisivuotiskauden kahtena ensimmäisenä vuotena teollisuus, kulkulaitos ja maatalous saivat erilaisia koneita ja muita teknillisiä laitteita melkein yhtä paljon kuin koko ensimmäisellä viisivuotiskaudella. Täten turvattiin puolueen asettaman taloudellisen perustehtävän toteuttaminen — kansantalouden teknillisen uudestirakentamistyön päätökseen vieminen. Samalla oli kuitenkin olemassa se vaara, ettei ehdittäisi valmentaa uusien koneiden ja teknillisten laitteiden taitavaan käyttöön sekä hallintaan pystyviä työntekijävoimia niin nopeasti kuin teknillinen kehitys vaati. Teknillisen kehityksen ja tekniikan omaksumisen välille oli muodostumassa epä-suhde.

Nyt oli käytävä entistä sitkeämpää kamppailua uuden tekniikan omaksumiseksi. Se oli niinä vuosina maan sosialistisen talouden kehityksen ratkaiseva tekijä. Neuvostoliiton tuotanto-voimien tuleva kasvu riippui uuden tekniikan omaksumisesta. Kysymys työntekijäkaadereista, jotka kykenevät omaksumaan uuden tekniikan ja käyttämään sitä täydellä teholla, sai ratkaisevan merkityksen. Puolue esitti tunnuksen: „*Kaaderit ratkaisevat kaiken!*” Tämä tunnus täydensi välittömästi toista tunnusta: „Tekniikka ratkaisee uudestirakentamiskaudella kaiken!”, jonka puolue oli esittänyt uudestirakentamiskauden alussa, silloin kun maa tarvitsi ennen kaikkea koneita ja teknillisiä laitteita. Nyt, kun tuo tehtävä oli täytetty, piti keskittyä sellaisten kaadereiden valmennukseen, jotka olisivat kyenneet omaksumaan uuden tekniikan. Tällöin ei ollut kysymys kymmenistä eikä sadoistakaan tuhansista, vaan miljoonista ihmisistä, jotka olisivat kyenneet panemaan käyntiin uudet koneet sekä teknilliset laitteet ja käyttämään niitä täydellä teholla teollisuudessa, kululaitoksessa, maataloudessa, armeijassa — kaikkialla missä niitä oli.

Esittäessään tunnuksen „*Kaaderit ratkaisevat kaiken!*” puolue näki, että uuden tekniikan omaksuminen oli käytännössä jo alkanut. Teollisuudessa, kululaitoksessa, maataloudessa ja kansantalouden muilla aloilla alkoi eturivin työläisten liike vanhentuneiden teknillisten normien tarkistuksen puolesta.

Vanhentuneita teknillisiä normeja ryhdyttiin tarkistamaan ennen muuta sellaisilla teollisuusaloilla kuin hiili- ja metallurgisessa teollisuudessa. Puolue oli aina kiinnittänyt erikoista huomiota näihin kansantalouden tärkeisiin aloihin, ja se työ kantoi hedelmää. Ilmaantui yhä enemmän työläisiä ja tekniikkoja, jotka ylittivät vanhat teknilliset norminsa, kohottivat jatkuvasti työnsä tuottavuutta. Vuonna 1934 Neuvostohallitus palkitsi Leninin kunniamerkillä hiilenlouhijan Nikita Izotovin (Gorlovkan l. kaivokselta) esimerkillisestä iskutyöstä hiilen louhinnassa. Monet kaivosmiehet seurasivat Izotovin esimerkkiä.

Kautta maan levisi laaja teollisuuslaitosten iskurien liike. Vuoden 1933 lopulla teollisuudessa ja kululaitoksessa oli lähes viisi miljoonaa iskuria. Ensimmäiselle viisivuotiskaudelle luonteenomaista uudisrakennustyön paatosta täydensi nyt uuden tekniikan omaksumisen paatos, kamppailu korkean työtehon puolesta.

Tätä eturivin työläisten liikettä, jonka pyrkimyksenä oli uuden tekniikan omaksuminen ja vanhojen teknillisten normien tarkistus, alettiin vuonna 1935 nimittää stahanovilaiseksi liikkeeksi louhija A. Stahanovin nimen mukaan. Stahanov louhi yhden työvuoron aikana 102 tonnia kivihiiltä ylittäen tavallisen työnormin 14-kertaisesti. Tuotannon uudentajia ilmaantui kaikilla kansantalouden aloilla. Puolue tuki Stahanovin ja kaikkien muiden teollisuus- ja maataloustuotannon uudentajien aloitetta. Se

piti tätä eturivin työläisten liikettä poliittisesti suurimerkityksisenä ja asettui johtamaan sitä.

Uudentajien liike korkean työn tuottavuuden puolesta edusti *joukkojen sosialistisen kilpailun uutta vaihetta*. Toisin kuin aikaisempina vuosina kilpailu nojautui nyt uuteen ensiluokkaiseen teknilliseen välineistöön ja sen käyttöön perehtyneisiin kaadereihin. Tämä liike oli tulosta viisivuotiskausiensa aikana tapahtuneesta työväenluokan kulttuuritason noususta ja teknillisen sivistyksen kasvusta. Tämä liike oli välittömässä yhteydessä siihen, että sosialistiset tuotantosuhteet olivat vakiintuneet kansantalouden kaikilla aloilla, ihmisten käsitykset työstä muuttuneet perin pohjin ja heidän suhtautumisensa työhön oli sosialistista.

Vaikuttavana tekijänä maan työväenluokan innoittamisessa taisteluun korkean työntuottavuuden puolesta oli marraskuussa 1935 pidetty teollisuuden ja kulkulaitoksen parhaiden työläisten yleisliittolainen neuvottelukokous, johon otti osaa lähes kolme tuhatta henkilöä. Kokouksen osanottajat vaihtoivat uuden teknillisen välineistön käytössä ja korkeiden teknillisten normien täyttämiseksi saatuja kokemuksia. Tässä ilmeni se neuvostoihmisten uusi piirre, että he pyrkivät saattamaan saavutuksensa kaikkien tietoon koko yhteiskunnan hyvää ajatellen.

Neuvottelukokous totesi, että eturivin työläisten joukkoliike, jonka tarkoituksena oli uuden välineistön entistä tehokkaampi hyväksikäyttö ja työn järjestelyn parantaminen, ei rajoittunut tavanomaiseen työn tuottavuuden kohottamiseen, mikä on aina välttämätöntä tuotannon kehittämiseksi. Puhuessaan kokouksessa tästä liikkeestä J. V. Stalin sanoi, että se avasi „ainoan tien korkean työntuottavuuden saavuttamiseen, mikä on välttämätöntä voidaksemme siirtyä sosialismista kommunismiin ja hävittää henkisen ja ruumiillisen työn vastakohtaisuuden” („L e n i n i s m i n k y s y m y k s i ä”, s. 496).

Puolue ja kansa ovat pitäneet aina ja pitävät edelleenkin ohjeenaan V. I. Leninin sanoja, että „kommunismi on vapaa, ehtoisten, tietoisten, yhteenliittyneiden, uudenaikaista teknillistä välineistöä käyttävien työntekijäin työn tuottavuutta, joka on korkeampaa kuin kapitalistinen työn tuottavuus” (T e o k s e t, 29. o s a, s. 394).

Tuotannon uudentajain liike oli tavallisuudesta poikkeavaa liikettä. Siinä kuvastui Neuvostoliitossa alkanut *sosialismin aikakausi*. Se merkitsi työn järjestämistä uudella tavalla: oikeaa työnjakoa tuotannossa, ammattimiesten vapauttamista toisaroisista valmistelutöistä, työpaikan kunnollista organisaatiota, työn tuottavuuden kohottamista. Sovellettiin käytäntöön uusia työnormeja, jotka pohjautuivat monissa tapauksissa korkeampaan työn tuottavuuteen kuin se, mihin oli päästy kehittyneissä kapitalistimaissa. Luotiin edellytykset kulutustarvikkeiden

tuotannon nopealle kasvulle ja niiden hintojen alentamiselle. Työläisten ja toimihenkilöiden palkat nousivat tuntuvasti. Samoin kohosi työväenluokan yleinen ja teknillinen sivistystaso.

Johtaessaan tuotannon uudentajain liikettä puolue pyrki saamaan yhä laajemmat joukot mukaan siihen. Puoluejärjestöt kannattivat rohkeasti kaikkia aloitteita, joita tehtiin uuden tekniikan omaksumiseksi ja vanhentuneiden, pienten työnormien korvaamiseksi suuremmilla, levittivät näitä aloitteita kaikkien tietoon. Puoluejärjestöjen johdolla kutsuttiin koolle tuotannollisia ja teknillisiä konferensseja keskustelemaan edistyksellisten työmenetelmien soveltamisesta; eri tehtaiden kesken järjestettiin työkokemusten vaihtoa; eturivin työläiset auttoivat jälkeanjääviä, vanhat auttoivat nuoria; perustettiin kouluja, joissa tehtiin tunnetuksi parhaita työkokemuksia. Kommunistit olivat kärkijoukkona teknillisten tietojen omaksumisessa. He kohottivat jatkuvasti teknillistä sivistystään kirjeenvaihto- ja iltakursseilla, kouluissa, teknillisissä opistoissa ja korkeakouluissa. Puoluejärjestöt keskittivät huomionsa työväenluokan yleisen ja teknillisen sivistystason kohottamiseen, koska vain sillä pohjalla tämä tuotannon parhaimmiston liike saattoi voimistua ja kehittyä.

Kaikki uudet, edistykselliset liikkeet raivaavat itselleen tien taistelussa vanhaa vastaan. Niin joutui tekemään myös tuotannon uudentajain joukkoliike. Eräät työläiset pelkäsivät työnormien korottamisen johtavan palkkatariffien alenemiseen, palkkojen laskuun. Osa insinööreistä ja teknikoista, jota vanhat käsitykset teknillisistä normeista vielä kahlehtivat, ei pystynyt tukemaan liikettä eikä järjestämään sitä oikein. Vanhojen spesiaaliturvien joukossa oli myös vihamielisiä aineksia, jotka yrittivät tukahduttaa tuotannon uudentajain liikkeen. Kaikkien tuollaisten vastusten voittaminen oli ensi kädessä kommunistien velvollisuus, sillä he ovat kaiken parhaan ja edistyksellisen puoltajia. Ja he täyttivät tehtävänsä menestyksellisesti.

Tuotannon uudentajain joukkoliikettä tuki suuresti joulukuussa 1935 pidetty NK(b):n KK:n täysistunto, jossa keskusteltiin teollisuuden ja kulkulaitoksen toiminnasta stahanovilaisen liikkeen kehityksen valossa. Puolueen KK:n täysistunnossa oli läsnä noin kolme tuhatta talousmiestä ja puolueytöntekijää, insinööriä ja eturivin työläistä. KK:n täysistunto kehotti tarkistamaan vanhentuneita työnormeja rohkeammin ja päättäväisemmin sekä korvaamaan ne uusilla ottaen huomioon eturivin työläisten kokemuksen. Erikoista huomiota kiinnitettiin kaikkien työläisten ja työläisnaisten teknillisen tietotason kohottamiseen.

Tuotannon uudentajain liikkeen ansiosta työn tuottavuus teollisuudessa kohosi toisella viisivuotiskaudella 82 prosenttia suunnitelman edellyttämien 63 prosentin asemesta. Tuona aikana teollisuustuotannon lisääminen tapahtui pääasiallisesti kohotta-

malla työn tuottavuutta uuden teknillisen välineistön hyväksikäytön pohjalla.

Puolue piti teollisuutta sosialistisen kansantalouden perustana, mutta omisti samalla vähentymätöntä huomiota myös maataloustuotantoon. Sosialistisen maanviljelyksen kehittämisessä oli omat vaikeutensa. Kolhoosit olivat muodostuneet talonpoikain yksityisistä pientalouksista, ja yksityistalouden hoidossa muovautuneet tottumukset vaikuttivat kolhoosilaisten työntekoon. Kolhoosien kuitenkin piti ja ne saattoivat antaa paljon enemmän tuotteita kuin yksityisomistukselliset talonpoikaistaloudet. Juuri asian tähän puoleen puoluejärjestöt kohdistivat nyt huomionsa.

Maaseudulla alkoi laaja kamppailu maanmuokkauksen parantamiseksi, vilja- ja teollisuuskasvien satoisuuden suurentamiseksi ja karjatalouden jälkeenjääneisyyden likvidoimiseksi. Maataloustuotantoon hyvin perehtyneiden työntekijäin joukko kasvoi voimakkaasti.

Tärkeänä vaiheena kolhoosijärjestelmän lujittamisessa oli helmikuussa 1935 pidetty kolhoosilais-iskurien II yleisliittolainen edustajakokous, joka hyväksyi uudet maatalousartelin säännöt. Sääntöjen hyväksyminen tapahtui aikana, jolloin oli jo hankittu tiettyä kokemusta suurmaatalouden harjoittamisessa. Uusissa säännöissä tehtiin yhteenveto tuosta kokemuksesta. Niissä esitettiin johtavat periaatteet, joiden tuli olla maatalousartelin sisäisen elämän ja toiminnan perustana nyt, kun kolhoosijärjestelmä oli saavuttanut täydellisen voiton. Uusien sääntöjen piti edistää kolhoosien jatkuvaa organisatorista ja taloudellista lujittumista.

Kolhoosit saivat sääntöjen mukaan ikuisen käyttöoikeuden viljelemiinsä maihin. Tällä toimenpiteellä laskettiin vankka perusta kolhoosien kehitykselle ja lujittumiselle. Säännöissä osoitettiin, kuinka tuli hoitaa suurta yhteistaloutta. Niissä määriteltiin selvästi kolhoosilaisten henkilökohtaisen talouden sallittu suuruus. Sen tuli olla sopusoinnussa yhteistuotannon etujen kanssa sekä tyydyttää kolhoosilaisen ja hänen perheensä tarpeet. Uudet säännöt kehittivät kolhoosidemokratiaa entistä laajemmaksi ja laajensivat kolhoosilaisten oikeuksia, mikä oli omiaan edistämään heidän aloitteellisuuttaan ja aktiivisuuttaan työssä.

Kolhoosien sääntöjen voimaansaattaminen vaikutti myönteisesti maataloustuotantoon, työkurin lujittumiseen ja työn tuottavuuden nousuun. Puolueelta ja kansalta se vaati kuitenkin suuria voimanponnistuksia. Puolue teki hellittämättä työtä luodakseen kolhooseille vankan organisatorisen ja taloudellisen perustuksen ja turvatakseen maataloustuotannon jatkuvan kasvun.

Vuosina 1935—1937 pidetyissä Keskuskomitean täysistunnoissa käsiteltiin jatkuvasti sellaisia kysymyksiä kuin kylvöjen

ja sadonkorjuun valmistelu sekä suoritus, sellaisten kolhoosien auttaminen, jotka eivät vielä olleet päässeet vankasti jaloilleen, sekä valtion viljanhankinnat ja -ostot. Nämä samat kysymykset olivat kaiken aikaa myös puolueen alue- ja piirikomiteoiden sekä kolhoosien puoluejärjestöjen huomion keskipisteessä.

Maaseudun puoluepiirikomiteat tekivät noina vuosina merkittävää työtä pyrkien järjestämään oikealla tavalla kolhoosityön ja sen maksun, lujittamaan työkuria, valikoimaan johtavia kaadereita kolhooseja varten, sijoittamaan kommunisteja kolhoosituotannon tärkeimmille aloille, vahvistamaan ja lujittamaan kolhoosien puoluejärjestöjä, järjestämään eri kolhooseissa olevien yksityisten puolueen jäsenten yhteistä toimintaa. Jokainen tässä mielessä suoritettu uusi toimenpide oli arvokkaana lisänä puoluejärjestöjen työssä. Puoluejärjestöt alkoivat johtaa kolhooseja yhä paremmin.

Soveltamalla käytäntöön uusia maatalousarttelin sääntöjä kolhoosien kommunistit lujittivat kolhoosien yhteistaloutta ja edistivät kolhoosituotantoa. He totuttivat kolhoosilaisia suhtautumaan työhön uudella tavalla, sosialistisesti.

Samalla kun puolue lujitti kolhooseja, se loi edellytyksiä uusien talonpoikaskerrosten tulolle kolhooseihin. Niihin aikoihin, jolloin uudet säännöt hyväksyttiin, kolhoosien ulkopuolella oli vielä nelisen miljoonaa talonpoikaistaloutta ja toisen viisivuotiskauden lopulla noin puolitoista miljoonaa.

Toisen viisivuotissuunnitelman täyttäminen vaati työväenluokalta, kolhoositalonpoikaistolta ja sivistyneistöltä ankaraa työtä, varsinkin 5-vuotiskauden viimeisinä vuosina. Uhrautuvalla työllä neuvostokansa täytti toisen viisivuotissuunnitelman, kuten oli täyttänyt ensimmäisenkin, ennen määräaikaa, vuoden 1937 huhtikuun alkuun mennessä, ts. 4 vuodessa ja 3 kuukaudessa.

Suurteollisuuden kokonaistuotos lisääntyi vuonna 1937 enemmän kuin 2-kertaiseksi vuoteen 1932 verrattuna ja 8-kertaiseksi vuoteen 1913 verrattuna.

Suurteollisuuden ja varsinkin koneenrakennusteollisuuden kasvu edisti suuresti kansantalouden kaikkien alojen teknillisen välineistön uusimista. Yli 80 prosenttia teollisuuden kokonaistuotoksesta saatiin vuonna 1937 niistä tuotantolaitoksista, jotka oli rakennettu tai kokonaan uusittu ensimmäisellä ja toisella viisivuotiskaudella. Suurta edistystä oli saatu aikaan myös maatalouden koneellistamisessa. Vuonna 1937 maataloudessa oli 456 tuhatta traktoria, lähes 129 tuhatta kombinoitua sadonkorjuukonetta ja 146 tuhatta kuorma-autoa. *Kansantalouden teknillinen uudestirakentaminen voitiin katsoa loppuun suoritetuksi.*

Toinen viisivuotissuunnitelma täytettiin menestyksellisesti myös maatalouden alalla. Maatalouden *kollektiivisointi suoritettiin loppuun.* Kolhooseihin kuului 18,5 miljoonaa talonpoikaistaloutta.

taloutta, so. 93% talouksien kokonaismäärästä. Kolhoosien viljankylvöt käsittivät yli 99% kaikista talonpoikain viljankylvöistä.

Vuosi 1937 oli erittäin satoisa, ja vilja- sekä teollisuuskasveista saatiin runsaampi sato kuin koskaan aikaisemmin.

Mutta karjatalouden kohentaminen edistyi vielä hitaasti. Karjatalous oli kärsinyt suuresti siirryttäessä yksityistaloudesta kolhooseihin, ja sen kohentamiseksi oli kohotettava jyrkästi maan viljantuotantoa, laajennettava tuntuvasti rehunviljelystä ja saatava kolhoosilaiset aineellisesti kiinnostumaan tämän talousalan kehittämistä.

Toisen viisivuotiskauden suuria saavutuksia oli kaaderi-ongelman ratkaiseminen pääpiirteissään. Kansantaloutta varten koulutettujen korkeakoulu- ja opistosivistyksen saaneiden specialistien määrä kasvoi runsaasti kaksinkertaiseksi ensimmäiseen viisivuotiskauteen verrattuna.

Kansan aineellinen asema ja kulttuuritaso kohosi toisella viisivuotiskaudella huomattavasti. Neuvostoliiton kansantulo kasvoi enemmän kuin kaksinkertaiseksi ja työläisten ja toimihenkilöiden palkkavarat 2,5-kertaiseksi, samalla kun heidän lukumääränsä lisääntyi 18 prosentilla. Kolhoosien rahatulot suurenvivat yli 3-kertaisiksi.

Neuvostoliitossa oli edistytty jo pitkälle kulttuurivallankumouksen toteuttamisessa. Alkeis- ja keskikoulujen oppilasmäärä suureni toisen viisivuotiskauden kuluessa enemmän kuin 8 miljoonalla. Korkeakouluissa opiskeli vuonna 1937 yli 500 tuhatta ylioppilasta. Neuvostosivistyneistö käsitti vuoden 1937 alussa noin 10 miljoonaa henkeä.

Toisen viisivuotiskauden merkittäviä saavutuksia olivat niin ikään suuret aikaansaannokset leniniläisen kansallisuuspolitiikan toteuttamisen alalla. Kansallisissa tasavalloissa oli alkanut laaja teollinen rakennustyö. Paikallisen väestön keskuudesta nousi runsaslukuinen insinööri- ja teknikkokunta.

Tällaisiin tuloksiin oli johtanut sosialismin voitto Neuvostoliitossa, sosialististen tuotantosuhteiden vakiintuminen kansantalouden kaikilla aloilla. *Oli ratkaistu sosialistisen vallankumouksen vaikein tehtävä — luotu uusi, sosialistinen talous.*

Socialismin rakentamista Neuvostoliitossa toteutettiin V. I. Leninin hahmottelemien suunnitelman mukaan. Kommunistinen puolue oli tärkein, johtava voima sosialismia rakennettaessa. Suurimmat rasitukset sosialismin voiton puolesta käydessä taistelussa lankesivat tasavaltojen, alueiden ja piirien puoluejärjestöjen sekä puolueen perusjärjestöjen monilukuisten puoluekaaderien kannettavaksi. Työväenluokka, työtätekevät talonpoikaisjoukot ja neuvostosivistyneistö kannattivat yksimielisesti puolueen politiikkaa ja turvasivat sankarillisella työllään sosialismin voiton.

Neuvostoliiton elämässä tapahtuneet syvälliset muutokset sekä sosialismin ratkaisevat saavutukset maan talouselämässä ja yhteiskuntajärjestelmässä saivat lainsäädännöllisen vahvistuksen Neuvostomaan uudessa Perustuslaissa. Neuvostokansalaiset osallistuivat erittäin aktiivisesti viisi ja puoli kuukautta jatkuneeseen perustuslakiluonnoksen käsittelyyn.

Marraskuussa 1936 pidettiin Neuvostojen ylimääräinen VIII yleisliittolainen edustajakokous, joka oli kutsuttu koolle Neuvostoliiton uuden Perustuslain vahvistamista varten. Alustuksen „Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Perustuslain luonnoksesta” teki J. V. Stalin. Hän luonnehti selvästi niitä muutoksia, joita maan elämässä oli tapahtunut vuosien 1924 ja 1936 välisenä aikana.

Sosialistinen järjestelmä oli voittanut. Tuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus oli vakiintunut ja siitä oli tullut uuden, sosialistisen järjestelmän vankka perusta kansantalouden kaikilla aloilla. Neuvostoliitossa oli hävitetty ainiaaksi sellaiset kansalle tuskia ja kärsimyksiä aiheuttaneet ilmiöt kuin talouspulat, kurjuus ja työttömyys. Oli luotu olosuhteet sitä varten, että kaikki yhteiskunnan jäsenet voisivat elää vauraasti ja nauttia kulttuurin antimista.

Maan väestön luokkakokoomus oli muuttunut. *Kaikki riistäjäluokat oli likoidoitu.* Neuvostoliitossa oli nyt jäljellä työväenluokka, talonpoikien luokka ja sivistyneistö. Mutta nekin olivat kokeneet perin pohjaisia muutoksia sosialismin puolesta käydyn taistelun kulussa.

Hävitettyään kapitalismin ja muutettuaan tuotantovälineet yhteiskunnalliseksi sosialistiseksi omaisuudeksi Neuvostomaan työväenluokka lakkasi olemasta proletariaattia tämän sanan varsinaisessa, aikaisemmassa merkityksessä. Neuvostoliiton proletariaatti muuttui kaikkinaisesta riistosta vapautuneeksi työväenluokaksi, jolle kuuluu johtoasema yhteiskunnassa ja joka suuntaa yhteiskunnan kehitystä eteenpäin, kommunismia kohti. Tämä on aivan uusi työväenluokka, jonka kaltaista ihmiskunnan historiassa ei ole vielä milloinkaan ollut.

Talonpoikain luokka oli samoin lakannut olemasta peltotilkuunsa sidottujen ja tilanherrain, kulakkien, kauppiaiden sekä koronkiskureiden riistämien pientuottajien luokka. Kolhoosijärjestelmän voittaessa talonpoikaisto vapautui kaikkinaisesta riistosta. Talonpoikain työ muuttui kollektiiviseksi työksi, jonka perustana on yhteiskunnallinen omistus. Neuvostoliitossa muodostui aivan uusi talonpoikaisto, jonka kaltaista ihmiskunnan historiassa ei myöskään ole vielä milloinkaan ollut.

Myös Neuvostoliiton sivistyneistö oli muuttunut. Se oli uutta, sosialistista sivistyneistöä, joka palveli kansaa ja oli vapaata kaikesta riistosta. Se oli suurimmalta osaltaan työläis- ja talonpoikaista syntyperää. Sen edut alkoivat samaistua työväenluokan ja kolhoositalonpoikaiston etujen kanssa ja se rakensi sosialis-

mia yhdessä näiden luokkien kanssa. Tällaista sivistyneistöä ei liioin ole ennen ollut historiassa.

Sosialismin rakentamisen kaudella muuttuivat perin pohjin kaikkien Neuvostoliiton kansojen kasvat. Nämä kansat muotoutuivat lopullisesti *sosialistisiksi kansakunniksi*. Aikaisempi keskinäinen epäluottamus väistyi keskinäisen ystävyyden tunteen tieltä. Alkoi kansakuntien veljellinen yhteistyö yhtenäisessä sosialistisessa liittovaltiojärjestelmässä.

Neuvostojärjestelmän ansiosta eräät kansat — kazakhit, kirgiisit, turkmenit, tadžikit, Pohjolan, Dagestanin jne. kansat — siirtyivät välittömästi sosialismiin käymättä lainkaan läpi tuskallista kapitalismin vaihetta.

Neuvostoliiton uusi Perustuslaki vahvisti lainsäädännöllisesti sosialismin voiton Neuvostoliitossa; siinä sanotaan, että sosialistinen talousjärjestelmä ja tuotantovälineiden sosialistinen omistus ovat Neuvostoliiton taloudellinen perusta.

Uusi Perustuslaki toi valtiorakenteeseen mitä suurimpia parannuksia, jotka auttoivat kehittämään kaikin puolin neuvostodemokratismia ja todellista internationalismia Neuvostoliiton kansojen keskinäisissä suhteissa. Se hävitti Neuvostojen vaaleissa voimassaolleen rajoitusten viimeisetkin rippeet ja korvasi välilliset vaalit välittömällä. Kaikki Työätekevien edustajain neuvostot säädettiin valittaviksi välittömällä vaaleilla yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden perusteella salaisella äänestyksellä. Kaikki Neuvostomaan kansalaiset saivat yhtäläisen oikeuden valita edustajia ja tulla valituksi Neuvostoihin.

Uusi Perustuslaki vahvisti lainsäädännöllisesti Neuvostoliiton kaikkien kansalaisten oikeuden työhön, lepoon, sivistykseen ja aineellisesti turvattuun toimeentuloon vanhuuden päivinä sekä myös sairauden ja työkyvyttömyyden kohdatessa.

Antaessaan kaikille kansalaisille oikeudet, joiden saavuttamiseksi ihmiskunta oli taistellut vuosisatoja, Perustuslaki asetti kansalaisille myös suuria velvollisuuksia: heidän tuli noudattaa tiukasti Neuvostovaltion lakeja ja työkuria, täyttää rehellisesti velvollisuutensa yhteiskuntaa kohtaan, kunnioittaa sosialistisen yhteiselämän sääntöjä, varjella ja lujittaa yhteiskunnallista sosialistista omaisuutta, täyttää rehellisesti kunniavelvollisuutensa — palvella Neuvostoliiton Asevoimain riveissä ja puolustaa uhrautuvasti sosialistista isänmaataan. Perustuslaissa sanotaan: „Isänmaan puolustaminen on Neuvostoliiton jokaisen kansalaisen pyhä velvollisuus”.

Yleiskansallisen sosialistisen demokratismien periaatteet ilmenevät Neuvostoliiton kansalaisten oikeuksissa ja velvollisuuksissa.

Neuvostoliiton yhteiskunta- ja valtiojärjestelmän jatkuva demokratisointi on laajentanut ja lujittanut työväenluokan diktatuurin yhteiskunnallista pohjaa.

Neuvostoliiton uusi Perustuslaki ilmentää korkeimmantyyppistä demokratismia — *sosialistista demokratismia*.

Neuvostoliiton Perustuslaissa tähdenetään Kommunistisen puolueen johtavaa asemaa neuvostoyhteiskunnassa. Perustuslaissa sanotaan:

„...aktiivisimmat ja tietoisimmat kansalaiset työväenluokan riveistä ja työtätekevien muista kerroksista yhtyvät Neuvostoliiton kommunistiseksi puolueeksi (bolševikit), joka on työtätekevien etujoukko heidän taistelussaan sosialistisen järjestelmän lujittamiseksi ja kehittämiseksi ja työtätekevien kaikkien, niin yhteiskunnallisten kuin valtiollistenkin järjestöjen johtava ydinjoukko”.

Voittaneen sosialismin maan Perustuslaki on kaikkien aikojen demokraattisin perustuslaki.

Uuden Neuvostoperustuslain voimaansaattaminen auttoi suuresti kaikkia niitä, jotka taistelivat demokratian puolesta kapitalistisissa ja eritoten fasistikomennon alaisiksi joutuneissa maissa. Siinä ilmeni sen valtava kansainvälinen merkitys.

Uuden Perustuslain hyväksyminen ilmentää sitä maailmanhistoriallista tosiasiaa, että Neuvostoliitto on siirtynyt uuteen kehitysvaiheeseen, jolloin sosialistisen yhteiskunnan rakentaminen päättyy ja siirrytään asteittaisesti kommunismiin.

LYHYITÄ YHTEENVETOJA

Vuosina 1933—1937 Neuvostomaan sisäiselle elämälle oli tunnusomaista kansantalouden kaikkien alojen täydellinen sosialistinen uudistaminen ja sosialistisen yhteiskunnan pääpiirteittäinen rakentaminen. Sosialismin voitto Neuvostoliitossa oli Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen toiseksi suurin historiallinen tapahtuma. Sosialismin rakentaminen Neuvostoliitossa oli suuren Leninin testamentin täyttämistä, Kommunistisen puolueen järjestävän ja suuntaavan toiminnan, puolueen viisaan johdon sekä puolueen politiikkaa yksimielisesti kannattaneiden työläisten, talonpoikain ja sivistyneistön sankarillisen työn tulosta.

Toisen viisivuotissuunnitelman toteuttamisen tuloksena Neuvostoliitosta tuli voimakas sosialistinen teollisuus- ja kolhoosivaltio, joka saattoi varustaa maan talouden ja puolustuslaitoksen kaikella tarvittavalla aseistuksella sekä välineistöllä. Maa-talouden kollektivisointi suoritettiin loppuun.

Kamppailu kansantalouden sosialistisen uudestirakennustyön loppuunsaorittamiseksi vaati puolueen poliittisen joukkotyön tuntuvaa voimistamista ja organisaatiotyön parantamista. Puolue keskitti huomionsa sosialistisen uudestirakennustyön tärkeimpiin tehtäviin: teollisuudessa oli perehdyttävä uusien

tuotantolaitosten tehokkaaseen käyttöön, omaksuttava uutta tekniikkaa; kolhooseja oli lujitettava organisatorisesti ja taloudellisesti; kaupungeja ja maaseutua varten oli koulutettava runsaslukuinen joukko tuotannollis-teknillistä sivistyneistöä.

Sosialistiset tuotantosuhteet pääsivät voitolle maan talouselämässä, ja tuloksena siitä muuttui myös neuvostoyhteiskunnan luokkarakenne. Kaikki riistäjäluokat oli hävitetty. Maassa oli nyt kaksi keskenään ystävällismielistä luokkaa, työväenluokka ja talonpoikaisto sekä niihin lujin sitein yhdistetty työtätekevä sivistyneistö. Neuvostoliiton sosialististen kansakuntien keskinäinen ystävyys ja veljellinen yhteistyö voimistuivat. Oli luotu kansan moraalinen ja poliittinen yhtenäisyys. Näissä olosuhteissa neuvostokansa hyväksyi puolueen aloitteesta Neuvostoliiton uuden Perustuslain — maailman demokraattisimman perustuslain —, joka kuvasti maan taloudellisessa ja valtiollisessa elämässä tapahtuneita muutoksia.

Sosialismin voiton tuloksena oli tehty loppu ihmisen harjoittamasta toisen ihmisen riistosta ja parannettu perin pohjin työtätekevien aineellista asemaa. Sosialistisen järjestelmän vakiintuminen maan talouselämässä loi edellytykset yhteiskunnallisen tuotannon jatkuvalle ja nopealle kasvulle uudenaikaisimman teknillisen välineistön käytön pohjalla, se loi edellytykset yhteiskunnan rikkauksien kartuttamiselle ja työtätekevien hyvinvoinnin jatkuvalle kohottamiselle.

Neuvostoliiton kansantalouden sosialistinen uudestirakenustyö suoritettiin loppuun levottoman maailmantilanteen vallitessa. Fasismien valtaantulo Saksassa sekä niiden hyökkäystoimien laajeneminen, joihin Saksan fasismi oli ryhtynyt Euroopassa ja Japanin imperialismi Kaukoidässä, voimistivat Neuvostoliittoon kohdistuvaa sodan uhkaa. Sen vuoksi puolue ja kansa eivät tehneet vain rauhanomaista sosialistista rakennustyötä, vaan valmistautuivat myös maanpuolustukseen.

Sosialismin rakentaminen Neuvostoliitossa vihamielisten kapitalistimaiden ympäröimänä ja alituisen ulkoisen hyökkäysvaaran alaisena oli vertaansa hakeva maailmanhistoriallinen urotyö, jonka neuvostokansa suoritti Kommunistisen puolueen johtamana.